

Toimenpideoite TPA 86/2020 vp

Heikki Vestman kok ym.

Toimenpideoite valkuposkivanhan aiheuttamien vahinkojen täysimääräisestä korvaamisesta ja metsästysasetuksen muuttamisesta

Eduskunnalle

Valkuposkivanhan aiheuttamat vahingot ovat kasvaneet mittavasti viime vuosina. Nykyisin viljelijöille aiheutuneita haittoja korvataan ELY-keskusten toimesta. Viimeksi julkaistussa tilastossa (2018) maksettavat korvaukset ovat olleet noin 1,1 miljoonaa euroa. Korvaukset eivät kata kaikkia hanhien aiheuttamia vahinkoja viljelijöille. Puistoille, viheralueille, rannoille ja saaristolle sekä näiden käytölle aiheutuvaa merkittävää haittaa ei tilastoida, vaikka on tiedossa, että aiheutuneet haitat ovat merkittäviä.

Maksettaviksi tulevien satovahinkokorvausten voidaan odottaa kasvavan merkittävästi, ja ympäristöministeriössä valmistellaan uutta korvausjärjestelmää viljelijöille riittävän tuen varmistamiseksi.

Valkuposkivanhi on EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainittuna lajina sekä nykyisin Suomessa luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu laji. Suomessa lintudirektiiviä on tulkittu erittäin tiukasti. Lintudirektiivin 9 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin poiketa suojelusta viljelmille koituvan vakavan vahingon estämiseksi. Lisäksi direktiivin 9 artikla mahdollistaa suojelusta poikkeamisen kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Suomessa ELY-keskus arvioi tapauskohtaisesti lintudirektiivin 9 artiklan määriteltyjen poikkeamisedellytyksien täytymistä.

Esimerkiksi Ruotsissa lintudirektiiviä on tulkittu niin, että lintukannan ollessa hyvällä tasolla voidaan vahinkoja vähentää myös metsästyksen avulla. Valkuposkivanhi on Ruotsissa metsästyslain piirissä, ja myös lintudirektiivi on implementoitu metsästyslain kautta. Ruotsissa pyynti on sallittu alueellisesti mainitun artiklan turvin. Ruotsissa on lisäksi käsittelyssä säädösmuutos, jossa Naturvårdsverket ehdottaa, että valkuposkivanhien suojametsästystä koskeva mahdollisuus laajennettaisiin koskemaan koko maata ympärivuotisesti. Metsästys halutaan sallia ihmisten terveydelle koituvan haitan ehkäisemiseksi.

Kokoomus on jättänyt lakialoitteen valkuposkivanhan säätämisestä metsästyslain 5 §:ssä tarkoitetuksi riistalajiksi, jotta valkuposkivanhan ympärivuotinen suojametsästys voidaan koko maassa sallia sekä satovahinkojen torjumiseksi ja omaisuuden suojaamiseksi että kansanterveyden turvaamiseksi virkistysalueilla, kuten puistoissa, rannoilla ja saaristossa.

Toimenpideoite TPA 86/2020 vp

Valkoposkihanhiin siirtyessä riistalajiksi tulee lajin aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarvittavat määrärahat siirtää ympäristöministeriöstä maa- ja metsätalousministeriön käyttöön. On myös tärkeä huomioida, että suojametsästyksen toteuttaminen tulee pitkällä tähtäimellä vähentämään vahinkojen määrää, mikä näin ollen vähentäisi myös aiheutuneita kuluja sekä helpottaisi painetta korvausmäärärahojen kasvulle. Ympäristöministeriö on lisäksi arvioinut, että mikäli valkoposkihanhi siirretään riistalajiksi ja suojametsästystä koskevat säännökset annettaisiin metsästyksessä, tämä vähentää kokonaisuutena viljelyvahinkojen käsittelyyn tarvittavia henkilöresursseja valtionhallinnossa.

Metsästyslain muuttamisen ohella metsästysasetusta (666/1993) tulee muuttaa siten, että sen 24 §:ssä säädettäisiin poikkeuksesta valkoposkihanhiin rauhoitukseen sallimalla suojametsästyksen koko maassa ympärivuotisesti viljelmille aiheutuvien vahinkojen estämiseksi sekä kansanterveyden turvaamiseksi muun ohella virkistysalueilla. Lisäksi laji tulisi lisätä metsästysasetuksen 5 a §:ään (saalisilmoitus) ja 31 §:ään (riistaeläinten kaupan kieltäminen), jotta lintudirektiivin säännökset pantaisiin lajin osalta täytäntöön.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta valkoposkihanhiin aiheuttamat satovahingot korvataan täysimääräisesti tarvittaessa siirtämällä ympäristöministeriön hallinnonalalta tarvittavat määrärahat maa- ja metsätalousministeriölle ja

että samalla kun eduskunta ryhtyy toimenpiteisiin valkoposkihanhiin poistamiseksi luonnonsuojelulain piiristä ja lisäämiseksi metsästyslain piiriin, hallitus muuttaa metsästysasetusta tarvittavilta osin EU:n lintudirektiivin vaatimusten implementoimiseksi.

Helsingissä 17.6.2020

Heikki Vestman kok
Markku Eestilä kok
Pia Kauma kok
Jukka Kopra kok
Matias Marttinen kok
Pauli Kiuru kok
Mia Laiho kok
Kalle Jokinen kok
Wille Rydman kok
Marko Kilpi kok
Janne Heikkinen kok
Anne-Mari Virolainen kok
Timo Heinonen kok
Heikki Autto kok